

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Khall 20.02.2013 § 63

Valtiovarainministeriö on lähestynyt kuntia 22.11.2012 päivätyllä lausunto-pyyntöillä. Ministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista (ml. poikkeuspennnoista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määrääjoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausuntopyyntö on jatkoa hallituksen kuntarakennemuutokselle. Lausunto lakiluonnoksesta tulee antaa 7.3.2013 mennessä. Ministeriön lausuntopyyntö liitteineen on ohessa liitteenä.

Kuntarakenneluonnosta käsitellään asiasta järjestettävässä iltakoulussa 18.2.2013 klo 18.00.

Päätösehdotus:

Iltakoulun perusteella laadittu päätösesitys annetaan kokouksessa.

Iltakoulu 18.2.2013:

Valtiovarainministeriö on lähestynyt kuntia 22.11.2012 päivätyllä lausunto-pyyntöillä. Ministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

1. selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista (ml. poikkeuspennnoista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
2. esityksen sisältämistä määrääjoista ja menettelyistä;
3. valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
4. yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
5. sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausuntopyyntö on jatkoa hallituksen kuntarakennemuutokselle. Lausunto lakiluonnoksesta tulee antaa 7.3.2013 mennessä. Ministeriön lausuntopyyntö liitteineen on ohessa liitteenä.

Päätösehdotus:

Hailuodon kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi Hailuodon kunnan lausunnoksi kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavaa:

Samanaikainen kuntalain uudistus, kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus, kuntien tehtävien määrän selvittäminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen uudistus johtaa tilanteeseen, jossa lausunnon antaminen pelkästään kuntarakennelaista on lähes mahdotonta. Asioiden käsittelyjärjestys on takaperoinen ja kuntarakenneuudistuksen tulisi olla käsiteltävänä vasta kun sote-lainsäädäntö ja muut sektorilainsäädännön muutokset on tehty. **Kuntarakennelain muutoksen merkitys laadukkaiden ja yhdenvertaisten kunnallisten palveluiden turvaamiseksi jää epäselväksi puuttuvien selvitysten ja tutkimusten vuoksi.**

Valmistelussa on kuntalaisen tai asukkaan näkökulma jäänyt täysin huomioimatta. Lakiluonnoksessa on nykyisiltä kunnilta viety oikeus järjestää lähipalvelut. Samaten kuntien poikkeavat olosuhteet, kuten saaristoisuus tai pitkät välimatkat kaupunkikeskuksiin on jätetty huomioimatta. Suomen ainoana täysin saaristosta koostuvana ilman kiinteää liikenneyhteyttä olevana kuntana **Hailuoto on poikkeusasemassa saavutettavuuden ja palveluiden järjestämisen suhteen.** Saaristoisuus on kuntarakennetyöryhmän raportista viime keväänä annettujen lausuntojen jälkeen poistettu poikkeamisperusteista. Kuitenkin voidaan katsoa, että asiointimatkojen hankaluus asutulta saarelta ilman kiinteää liikenneyhteyttä on verrattavissa erityisen harvaan asutukseen.

Poikkeamisperusteissa tulisi huomioida ilman kiinteää liikenneyhteyttä olevat saaristokunnat ja niiden poikkeavat olosuhteet. Selvitysperusteista esitämme poistettavaksi 20 000 asukkaan alarajan sote -palveluiden järjestämisvastuulta sekä saaristokuntien aseman huomioimista lainsäädännössä.

Lakiluonnoksen vaihtoehtottomuus ja pakkoasetelma vääristää aidon kehittämisen eikä ole perustuslain hengen mukainen kaventaessaan kunnallisen itsemääräämisoikeuden koskemattomuutta. Kuntien tulee itse saada päättää palveluidensa ja rakenteidensa järjestämistavasta ja mallista.

Hailuodon kunta ilmoittaa pysyvänsä itsenäisenä ja tekevänsä sopimus pohjaista yhteistyötä ylikunnallisesti. Sopimus pohjainen yhteistyö on havaitusti ainoa tapa, joka tuo mukanaan aidon ohjauselementin ylikunnallisiin palveluihin. Mielestämme MALPE –sopimuksen pohjalta on rakennettavissa aito ja osapuolia kuunteleva yhteistyömalli puuttumatta kuntarakenteeseen. Lakiperusteisesti ei saa luoda esteitä maaseudun asuttuna pitämiseksi tai heikentää asumisen edellytyksiä haja-asutusalueilla ja erityisesti saaristossa.

Pyydämme valtionvarainministeriötä perehtymään Hailuotoon esimerkkinä jo toimivasta mallista toiminnan järjestämiselle huoltosuhteeltaan vanhuspainotteisessa kunnassa. Hailuodon palveluiden järjestämismalli pohjaa omaan palvelutuotantoon ja sopimus pohjaiseen yhteistyöhön ja on erittäin kustannustehokas ja asiakaslähtöinen (ts. inhimillinen) toimintamalli seudullisesti tarkasteltuna. Tämä on tullut selkeästi esille mm. Lakeuden yhteistoiminta- aluetta suunniteltaessa.

Hailuodon kunta

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kunnanhallitus

§ 63

20.02.2013

Kunnanvaltuusto

§ 27

20.02.2013

Vastaukset kysymyksiin:

1. Selvityksen tekeminen on pakollista, näin ollen se on kunnallisen itsehallinnon ja kuntademokratian vastainen velvollisuus. Esitetyt selvityksperusteet ovat poliittiseen ohjaukseen, eli hallitusohjelmaan, pohjautuvia. Selvityksperusteet eivät sisällä tieteellisiä tutkimustuloksia tai historiallisesta aineistosta laadittuja johtopäätöksiä. Selvityksperusteista puuttuu faktisesti todistettavat toimenpide-ehdotukset ja niiden taloudellinen analyysi. Selvitetyt asiat sisältyvät jo kaupunkiseuduilla yhteisesti hyväksytyihin MALPE-sopimuksen sisältöön, eikä niitä ole tarpeellista käsitellä lainsäädäntötasolla. Työpaikkaomavaraisuus tai pendelöinti ovat virheellisiä kuntarakenteen tunnuslukuja, kun samanaikaisesti huomioidaan viime vuosina systemaattisesti toteutetut valtion toimintojen, II-asteen koulutuksen sekä laajamittaiset yhteistyöorganisaatiot kuten yliopistolliset sairaalat yms. sekä erityisesti näiden toimenpiteiden ohjaava vaikutus kuntien työpaikkaomavaraisuuteen sekä pendelöintiin.
2. Esitetty aikataulu on kokonaisuudessaan epärealistinen. Aikataulu perustuu poliittisiin perusteisiin, eli hallituksen toimikauteen ja eduskuntavaaleihin.
3. Kaikkien kuntajaon muutosten tulee perustua kunnanvaltuustojen päätöksiin, ei pakkoliitoksiin. Kansanäänestyksen neuvoa antavan luonteen muuttaminen kuntarakenne asiassa valtioneuvostoa velvoittavaksi on edistykselliselle demokratialle perustuvan hallinnon vastainen.
4. Yhdistymisavustukset perustuvat 1.4.2014 ajankohtaan. Yhdistyvien kuntien tulee täyttää tuolloin selvityksperusteissa esitetyt kuntakriteerit. Lausunnot joudutaan antamaan kiireessä ja puutteellisin tiedoin. Avustusten taso on riittämätön kompensoimaan laajasta selvitystyöstä ja palvelurakenteen muutoksista aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi huomautamme, että yhdistymisavustuksia ei saa kustantaa valtioneuvostonjärjestelmän muutoksilla.
5. Sosiaali- ja terveydenhuollon ministeriötyöryhmän palvelurakenne selvityksessä esitetyt palvelutavoitteet ovat vaikeasti hahmotettavissa. Palvelurakennelinjaukset ja -määrittelyt (esim. mitkä ovat lähipalveluja) ovat epäselviä. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusrakenteeltaan raskaat tehtävät tulisi turvata esimerkiksi Oulun palvelurakenteen ympärille rakennettavan palveluntuottamisjärjestelmän avulla siten, että järjestämisvastuu on kunnilla. Päätöksessä tulee noudattaa erityisesti lakia saariston kehityksen edistämisestä (saaristolaki 494/1981) sekä Valtioneuvoston asetusta saaristokunnista ja muiden kuntien saaristo-osista, joihin sovelletaan saaristokuntaa koskevia säännöksiä. Em. lainsäädännön ja asetusten mukaisesti palveluiden on oltava kuntalaisten saavutettavissa ilman kuntarajojen ylityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotus yksimielisesti.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 63
§ 27

20.02.2013
20.02.2013

Päätösehdotus:

Hyväksytään kunnanhallituksen päätösehdotus.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Marja-Piippa Keskinen, arkistohoitaja sij.

Hailuodossa 26.2.2013